

RAPPORT - FOLKEHELSEINSTITUTTET (FHI)

Lavere bruk av helsetjenester blant nylig bosatte flyktninger

Flyktninger som nylig har bosatt seg i Norge, bruker helsetjenester mindre enn både flyktninger med lengre botid og normalbefolkningen. Forskjellene gjelder særlig fastlegetjenesten og psykisk helsevern, og peker på behov for videre forskning. Det viser en ny rapport fra folkehelseinstituttet (FHI).

I 2022 og 2023 ble over 75 000 flyktninger bosatt i norske kommuner. Omtrent 80 prosent kom fra Ukraina, mens de øvrige kom fra Syria, Russland, Afghanistan og Sudan. Fra før bodde det over 246 000 flyktninger i Norge.

Lavere bruk av fastleger

De nyankomne flyktningene er generelt yngre enn resten av befolkningen. Gjennomsnittsalderen ligger rundt 30 år, og en av tre er under 18 år. Til sammenligning er gjennomsnittsalderen i den øvrige befolkningen over 40 år, og bare en av fem er under 18. Andelen eldre over 65 år er også lavere blant nyankomne flyktninger.

– Nylig bosatte flyktninger går sjeldnere til fastlegen og bruker psykisk helsevern mindre enn andre grupper i befolkningen. En mulig forklaring er at de har lavere gjennomsnittsalder og generelt bedre helse enn befolkningen ellers, og derfor mindre behov for helsetjenester, sier Thor Indseth, avdelingsdirektør ved Folkehelseinstituttet (FHI). Særlig ukrainske kvinner i fruktbar alder hadde lav bruk av fastlegetjenesten.

Mindre forskjeller i somatiske helse-tjenester

Bruken av somatiske spesialisthelsetjenester var jevnere mellom gruppene, men også her ble det avdekket forskjeller.

– Nyankomne flyktninger hadde noe høyere kontakt med somatiske sykehus enn både flyktninger med lengre botid og den øvrige befolkningen. Ukrainske

kvinner under 50 år skilte seg ut med lavere bruk av somatiske helsetjenester sammenlignet med øvrige kvinner i samme aldersgruppe, forklarer Indseth.

Forskjellene var tydeligst innen psykisk helsevern. Nylig bosatte flyktninger hadde betydelig færre konsultasjoner enn resten av befolkningen. Dette gjaldt også etter justering for alder og kjønn.

Usikker årsakssammenheng

– Forskjellene i helsetjenestebruk kan skyldes flere forhold enn alder og botid, for eksempel ulike helsebehov, barrierer i helsetjenesten og hvordan kommunene registrerer bruk. Men vi mangler fortsatt viktig kunnskap om flyktnings bruk av helsetjenester, særlig rett etter ankomst, sier Thor Indseth.

Studien ser kun på helsetjenestebruk som er registrert i helseregistre. Det

betyr at flere av ressursene som helsetjenesten bruker i tilrettelegging i møte med nyankomne flyktninger, ikke er beskrevet her. Det gjelder særlig i kommunene der flyktningene bor.

Indseth peker på behovet for mer kunnskap om hvordan kommunene arbeider og en tydeligere oversikt over ressursbruken.

– Dette er viktig for å planlegge helse-tjenestene godt og fordele ressursene rettferdig, sier Indseth.

Om rapporten

Rapporten analyserer helsetjenestebruk blant flyktninger. Den ser på forskjeller mellom ulike grupper og om geografisk bosetting påvirker bruken av helsetjenester.

>> Les hele rapporten [Helsetjenestebruk blant flyktninger etter bosetting i Norge](#) på fhi.no

Fire av ti innvandrerbarn lever i fattigdom

Mange barn i innvandrerfamilier vokser opp i vedvarende lavinntekt, også blant dem som er født og oppvokst i Norge. I majoritetsbefolkningen gjelder dette bare en liten andel av barna. Det viser en ny rapport fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi)

Kunnskapsbaserte beslutninger

Funnene er hentet fra den ferske rapporten «Hvordan går det med integreringen i Norge - Indikatorer, status og utviklingstrekk i 2025», som årlig utgis av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi).

Libe Rieber-Mohn, direktør i IMDi, mener at fattigdommen kan få store konsekvenser for de unge. Hun viser til at barn som lever i fattigdom har økt risiko for lavere karakterer, frafall i skolen og for å havne utenfor arbeidslivet som voksne. Foreldrene oppgir også at barna i mindre grad deltar på fritidsaktiviteter og har dårligere helse.

>> Les mer om [fattigdom blant innvandrerbarn](#) på imdi.no.

AKTUELT - REGJERINGEN

Nesten 85 000 ukrainske flyktninger bosatt i kommune-Norge

6 425 flyktninger er bosatt i norske kommuner i første halvår av 2025. Det er det laveste tallet på et halvår siden den russiske fullskalainnvasjonen startet. Til sammen er 84 907 ukrainske flyktninger bosatt i Norge.

Selv om behovet for å bosette flyktninger i 2025 er justert ned etter flere innstramminger, er det ventet at det vil bli behov for å bosette 12 640 flyktninger i 2025.

De store byene bosetter flest

Det er de store byene som Oslo, Trondheim og Bergen som bosetter flest i antall, men i forhold til antall innbyggere er det en rekke distriktskommuner som skiller seg ut.

>> Les mer om [bosetning av flyktninger i norske kommuner](#) på regjeringen.no.

AKUELT - INTEGRERINGS- OG MANGFOLDSDIREKTORATET (IMDi)

Når må du bruke tolk – og hvordan gjør du det

Å bruke tolk kan være avgjørende for at mennesker får tilgang til rettigheter, tjenester og god hjelp.

Alle skal kunne forstå og bli forstått i møte med det offentlige. Derfor må offentlig ansatte vite når det er behov for tolk, og hvordan de bestiller riktig tolk. Det gjelder uansett om samtalen skjer fysisk, digitalt eller på telefon. For å lykkes med å yte god og forsvarlig tjeneste, er det fagpersonens ansvar å vurdere om det er behov for tolking og å oppnevne tolk. Som hovedregel skal man bruke en tolk som er oppført i Nasjonalt tolkeregister.

>> Les mer om [når du må bruke tolk - og hvordan gjør du det](#) på imdi.no.

Regjeringa vil få fleire unge i jobb gjennom nytt lønnstilskot

Regjeringa vil starte eit forsøk med lønnstilskot i inntil fire år for å få fleire unge i arbeid og redusere andelen med uføretrygd.

Andelen unge som får innvilga uføretrygd har låge høgt dei siste åra. Dei fleste har fått arbeidsavklaringspengar før dei får innvilga uføretrygd. No vil regjeringa at fleire av desse skal få prøve seg i jobb.

Bidra til at fleire får varig jobb

Regjeringa vil prøve ut eit nytt fireårig lønnstilskot for unge som står langt unna arbeidslivet eller allereie er uføretrygda. Målet er å hindre at unge blir ståande varig utanfor arbeidslivet, og å bidra til at fleire får varig jobb. Ordninga skal gje arbeidsgivar økonomisk støtte til lønn, kombinert med individuell oppfølging frå Nav og tilrettelegging på arbeidsplassen. Forsking viser at lønnstilskot aukar sjansen for overgang til ordinært arbeid og gir samfunnsøkonomisk gevinst.

>> Les mer om [regjeringas lønnstilskot for å fleire ungdommer i arbeide](#)

Gode råd til håndtering av uønskede hendelser i barnevernet

KS har sammen med Bufdir lansert oppdaterte råd om hvordan håndtere og følge opp sjikane, hets og trusler i barnevernet i en ny veileder.

Veilederen kan gi støtte og råd til ledere i kommunen i oppfølging og håndteringen av uønskede opplevelser og hendelser.

Ansatte i barnevernet og fosterforeldre gjør en av samfunnets viktigste oppgaver med å gi beskyttelse og trygghet til utsatte barn og unge. Men i noen tilfeller kan trusler eller andre uønskede hendelser gi utfordringer.

Kommunene har et viktig ansvar

Både som arbeidsgiver og oppdragsgiver har kommunene et viktig ansvar for å bidra til å beskytte ansatte og andre som jobber for det kommunale barnevernet.

>> Du finner veilederen [Råd til barnevern og fosterhjem om håndtering og oppfølging av trusler, hets og sjikane](#) på bufdir.no

Bekymra for auke i av og til-røyking og vaping

Trass i nedgang i daglegrøyking i Noreg, viser ein rapport at fleire unge brukar nikotin, særleg e-sigarettar og av og til-røyking.

Helsedirektoratet er sterkt uroa.

>> Les meir om [bekymring for auke i av og til-røyking og vaping](#) på helsedirektoratet.no

Økning i alkohol- og cannabisbruk blant ungdom – stabile trender blant unge voksne

Etter historisk låge nivå for bruk av alkohol og cannabis blant ungdom, har utviklinga snudd dei siste fem åra. Det viser ein ny rapport frå FHI.

Frå 2019 til 2024 har fleire ungdom drukke seg fulle, og fleire rapporterer skadar og problem knytt til alkohol- og cannabisbruk.

Auke i andre rusmiddel blant unge

For unge vaksne har bruken av alkohol og cannabis vore meir stabil. Samstundes har bruken av andre ulovlege rusmiddel auka både blant ungdom og unge vaksne. Risikofylt alkoholbruk heng tett saman med bruk av ulovlege rusmiddel i desse aldersgruppene.

>> Les mer om [økning i alkohol- og cannabisbruk blant ungdom](#) på fhi.no.

Ny studie viser sammenheng mellom psykiske lidelser og hvor mange barn man får

En ny studie viser at menn og kvinner i fruktbar alder som har hatt kontakt med fastlege eller spesialisthelsetjeneste på grunn av psykiske lidelser, har lavere sannsynlighet for å få barn enn andre på samme alder. Dette gjelder både de som er barnløse og de som allerede har ett eller to barn.

Studien er utført av forskere ved Senter for fruktbarhet og helse ved Folkehelseinstituttet. Den ble bygd på registerdata som omfattet mer enn en million kvinner og menn som var i alderen 17–45 år i perioden 2010 til og med 2018.

>> Les mer om [sammenheng mellom psykiske lidelser og hvor mange barn man får](#) på fhi.no

Fleire gode leveår med bedre helsehjelp

Regjeringa har utarbeidd ein ny handlingsplan for å auke levealderen blant menneske med alvorlege psykiske lidingar og rusmiddelproblem.

Handlingsplanen «[Betre helsehjelp - fleire gode år](#)» har som mål å redusere forskjellane i forventa levealder blant menneske med alvorlege psykiske lidingar og/eller alvorlege rusmiddelproblem.

Betre helse og livskvalitet til ei utsett gruppe i samfunnet

Dette er første gong ein slik plan er laga, og den skal bidra til betre helse og livskvalitet til ei utsett gruppe i samfunnet.

Planen inkluderer tiltak som å implementere nasjonale pasientforløp for somatisk helse, utarbeide retningslinjer for behandling av angst og depresjon med fysisk aktivitet, og etablere treningstilbod i kommunane. Trening skal bli ein integrert del av behandlingstilbodet i alle helseføretak.

>> Les mer om [ny handlingsplan for leire gode leveår](#) på regjeringa.no

Halvparten av voksne følger råd om fysisk aktivitet

Nye tall viser kun en beskjeden økning i andelen voksne som oppfyller anbefalinger om fysisk aktivitet de siste 17 årene. Bare halvparten beveger seg i tråd med anbefalingene, og vi er langt unna målene som er satt.

Rådene har endret seg noe de siste årene. Derfor er det i den nye rapporten fra NIH gjort oppdaterte analyser hvor fysisk aktivitet er kartlagt med aktivitetsmåler. Dette gir et mer presist mål på aktivitetsnivået.

En beskjeden og utilstrekkelig økning

Rapporten viser at andelen som tilfredsstiller rådene samlet sett har økt med om lag 6 prosentpoeng i perioden 2008 til 2022, og at veksten stort sett skjedde i årene fra 2008-2014. Etter det har kurven flatet ut.

>> Les mer om [fysisk aktivitet hos den voksne befolkningen](#) på helsedirektoratet.no.

AKTUELT - REGJERINGEN

Regjeringen vil ha fart på bygging av aldersvennlige boliger

En arbeidsgruppe i tilknytning til Eldreboligalliansen, som regjeringen tok initiativ til før sommerferien, har nå åpnet for innspill til tiltak som kan bidra til å få fart på byggingen av nye, aldersvennlige boliger.

Regjeringen ønsker seg så mange innspill som mulig.

>> Les mer om hvordan [regjeringen ønsker å få fart på byggingen av aldersvennlige boliger](#)

RAPPORT- FOLKEHELSEINSTITUTTET (FHI)

Få rammes av senfølger etter covid-19

En ny oversikt fra Folkehelseinstituttet viser at de fleste som får covid-19 er tilbake i arbeid innen tre måneder. Omtrent to prosent er fortsatt sykmeldt etter et halvt år. Det viser en ny systematisk oversikt fra Folkehelseinstituttet, basert på 22 store registerstudier i Norden.

Forekomsten av post-covid-tilstand er under to prosent, betydelig lavere enn tidligere selvrapporterte anslag på opptil 20 prosent. Oversikten peker likevel på at mange opplever økt behov for primærhelsetjenester etter sykdommen, særlig på grunn av luftveislager og tretthet.

Størst risiko for langvarige plager og lengre sykefravær

Eldre, kvinner og personer som hadde alvorlig sykdom under den akutte fasen, har størst risiko for langvarige plager og lengre sykefravær.

Studiene omfatter i hovedsak voksne smittet tidlig i pandemien, før høy vaksinasjonsdekning og med mer alvorlige virusvarianter. Forskerne understreker derfor at situasjonen i dag kan se annerledes ut.

>> Les mer om [forekomst av senfølger etter covid-19](#) på fhi.no

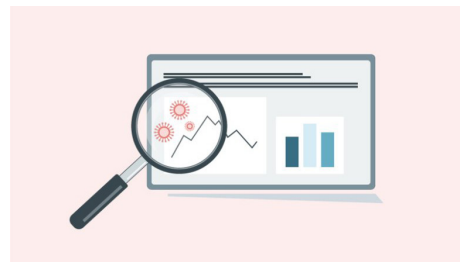
Lansering av nytt verktøy for kommuneoverleger (KoSy)

KoSy er en tjeneste som gir alle landets kommuneoverleger dagsaktuell statistikk for sykdom, smitte og vaksinasjon i egen kommune.

Sammen med brukerne vil KoSy utvikles videre med nye data og funksjoner.

KoSy er gratis å bruke.

>> Les mer om [KoSy](#) på fhi.no.

KS: Ikke svekk det nære helsetilbudet

KS støtter behovet for en gjennomgang av helsetjenesten, men gir regjeringen beskjed om å involvere kommune-sektoren og bygge videre på det som allerede fungerer godt i dag.

KS mener at en helsereform bør styrke primærhelsetjenesten og samhandlingen, ikke skape nye skillelinjer og svekke det lokale tilbudet.

>> Les mer om [hvordan KS mener kommunene bør involveres i en ny gjennomgang av helsetjenesten](#) på ks.no.

Svake driftsresultater og høy lånegjeld presser kommunenes handlingsrom

Rekordmange kommuner hadde lite økonomisk handlingsrom i 2024. De svakeste resultatene på nesten 40 år og høy lånegjeld er hovedforklaringen. Det viser KS' ferske gjennomgang av regnskapstallene i norske kommuner.

Hele 206 kommuner gjorde opp fjoråret med røde tall, altså et negativt netto driftsresultat etter netto bundne fonds-avsetninger (korrigert netto driftsresultat). Det utgjør 58 prosent av alle kommunene. Det er en markant økning fra året før da 157 kommuner fikk et negativt resultat, og en kraftig forverring fra 50 kommuner i 2022.

>> Les mer hvordan [høy lånegjeld presser kommunenes handlingsrom](#) på ks.no.